

AYFER TUNÇ
Aziz Bey
Hadisesi

AYFER TUNÇ
AZİZ BEY
HADİSESİ

Can Çağdaş

Aziz Bey Hadisesi, Ayfer Tunç

© 2006, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1.-2. basım: YKY, 2000-2001

Can Yayınları'nda 1. basım: 2006

26. basım: Şubat 2024, İstanbul

Bu kitabın 26. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Bu kitabın 4. basımında, önceki basımlarda yer alan beş öykü kitaptan çıkarılmış, *Aziz Bey Hadisesi* bağımsız bir kitap olarak basılmıştır.

Editör: Faruk Duman

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-2176-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

AYFER TUNÇ

AZİZ BEY
HADİSESİ

ROMAN

♥can

Ayfer Tunç'un Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Bir Mâniniz Yoksa Annemler Size Gelecek, 2005

Kapak Kızı, 2005

Evvelotel-Saklı, 2006

Aziz Bey Hadisesi, 2006

Mağara Arkadaşları, 2006

"Ömür Diyorlar Buna", 2007

Bir Deliler Evinin Yalan Yanlış Anlatılan Kısa Tarihi, 2009

Yeşil Peri Gecesi, 2010

Suzan Defter, 2011

Dünya Ağrısı, 2014

Kırmızı Azap, 2014

Ayfer Tunç'la Karanlıkta Kelimeler (Handan İnci'yle birlikte), 2014

Âşıklar Delidir ya da Yazı Tura, 2018

Osman, 2020

Diyaloglar (Murat Gülsoy'la birlikte), 2022

Kuru Kız, 2023

AYFER TUNÇ, 1964'te Adapazarı'nda doğdu. Erenköy Kız Lisesi'ni ve İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. İlk öykü kitabı 1989'da yayımlanan *Saklı*'dır. Yazar bu kitabını daha sonra *Evvelotel* adlı öykü kitabıyla birleştirerek *Evvelotel-Saklı* adıyla yayımladı. Diğer öykü kitapları *Mağara Arkadaşları*, *Aziz Bey Hadisesi* ve *Taş-Kâğıt-Makas*'tır. *Taş-Kâğıt-Makas*'ın içinde yer alan kısa romanı *Suzan Defter'i* 2013'te; *Aziz Bey Hadisesi*'ndeki kitaba adını veren eseri 2014'te bağımsız olarak yayımladı. Bu iki kitapta yer alan diğer kısa öyküleri *Kırmızı Azap* ismiyle kitaplaştırdı. Sait Faik'in öykülerinden hareketle TRT için yazdığı *Havada Bulut* adlı senaryosu 2002'de, Orhan Kemal'in aynı adlı romanından uyarladığı *72. Koşuş* adlı senaryosu 2010'da çekildi. Mezun olduğu Erenköy Kız Lisesi'nin kütüphanesine 3 Aralık 2021'de Ayfer Tunç'un adı verildi ancak Mayıs 2022'de hiçbir gerekçe gösterilmeden kaldırıldı ve yerine Erenköy Kız Lisesi mezunu olmayan bir yazarın adı konuldu. Ayfer Tunç'un *Kapak Kızı* (1992), *Bir Deliler Evinin Yalan Yanlış Anlatılan Kısa Tarihi* (2009), *Yeşil Peri Gecesi* (2010), *Dünya Ağrısı* (2014), *Âşıklar Delidir ya da Yazı Tura* (2018), *Osman* (2020) ve *Kuru Kız* (2023) adlı romanlarının yanı sıra *Memleket Hikâyeleri* (İletişim Yayınları, 2012) adlı anı-öykü kitabı, *Bir Mâniniz Yoksa Anneler Size Gelecek* (2001), "*Ömür Diyorlar Buna*" (2007) adlı yaşantı kitapları, Oya Ayman'la birlikte yazdığı *İkiyüzlü Cinsellik* (1994) adlı bir inceleme kitabı, Murat Gülsoy'la birlikte dünya edebiyatı üzerine sohbetlerinden oluşan *Diyaloglar* (2022) kitabı ve *Harflere Bölünmüş Zaman* adlı bir e-kitabı vardır.

Bir gece Zeki'nin meyhanesinde acıklı bir hadise oldu. Zeki, Aziz Bey'i tartaklayıp dışarı attı. Nasıl başladığını, ne olduğunu kimse tam hatırlayamadı. Herkes olmadık şeyler anlattı sağda solda. Kimileri "Zeki başlattı," dediler, kimileri "Hayır, Aziz Bey zilzurna sarhoştı," diye itiraz ettiler. Müşterilere kabahat bulanlar çıktı "Büyütülecek bir mesele değildi," diyenler oldu.

Hadiseden birkaç saat sonra, Aziz Bey evine gitti. Odaya ağır bir hastalık gibi çöken, kaypak bir ampulün ışığında biraz oturdu, gözlerinde bir türlü akamayan korkunç bir yaş birikintisiyle Haliç'in kirli sularına yansıyan ve sık sık bulutlarla örtülen, kırık dökük bir ay ışığına baktı; aklından son olarak hurma ağaçlarının ve çok yüksek palmiyelerin gölgelediği sıcak ve alabildiğine mavi bir şehirde yaşanan çok kısa ama çok mutlu üç günü geçirdi. O mutluluk ansızın kedere dönüştü, yüzüne yansıdı. Yanılgılarla dolu bir ömrün bütün çilesini saklamaktan artık vazgeçmiş, çökmüş yaşlı yüz, bir anda ağlamaklı oldu, öyle kaldı.

O soğuk ve yağmurlu gecenin sabaha uzanan saatlerinde, onun fersiz gözlerini usulca örten yoktu. Kendini oturduğu koltuğa bırakıvermişti. Çocukça bir küs işareti gibi üst üste binmiş parmaklarını açan, kuş gibi hafifle-

miş kollarını iki yanına koyan yoktu. İçinde acı çeken ruh süzülerek dışarı çıktı. Pek az kalpte sevgiyle yâd edilecek bir iz bırakmış, çırpıntılı bir ömrün sonuna geldi, huzura kavuştu.

Her şey olup bitti artık. Ama hâlâ, şehrin gece olunca uyanan bir dev gibi büyüyen sokaklarında, o sokakların yerlileri onu arıyor. Midyeci Gafur Ağos satan Boğos'a, Boğos Piyangocu Tayfur'a, Tayfur tek sigara satan, bacakları kalçadan kesik İbo'ya onu soruyor. Ağa Camii'nin sokağında tespih ve esans satan Kara Hacı'nın akları fazla parlak gözleri bile onu arıyor. O sokakların yerlileri gizli kederini yıllardır sezemedikleri Aziz Bey'in yakaları ve kol ağızları mor satenden, eprimiş kostümüyle ve rengi ağarmış siyah bir kılıf içindeki tamburuyla, cakalı cakalı yürüyerek sokaktan geçişini özlüyorlar.

Sokak öksüz kaldı.

Klarnetçi Bahri'ye göre Zeki'nin meyhanesinde o gece yaşanan, acıklı bir hadisedir. Hiç olmasaydı daha iyiydi. Zeki çok ileri gitti. Haklıydı haklı olmasına ama Aziz Bey'i tartaklamayacaktı. O hadisenin olduğu gece Bahri iş dönüşü evine gidip yatağına yattı, uzun uzun düşündü. Neyi, niçin düşündüğünü bilemedi ama Aziz Bey'de bir farklılık, durumda bir "bu adama bu yapılmaz"lık hissediyordu. O gece gözüne uyku girmedi, tam kalkacağına yakın aradığını buldu: Aziz Bey'in meşk adamlarının insan sırasına konulduğu günlerin tozlanmış bir yadigârı olduğunu anlayıverdi. İşte o zaman içi şiddetle sızladı. Ne de olsa Bahri o günleri görmüş adamdır, yol yordam, edep erkân bilir. Vefa nedir, çok iyi bilir. O günlerin hatırası da olmasa, hayatın anlamını tamamen kaybedecektir.

Darbukacı Mercan ne olduğunu soranlara "Görmedim, bilmiyorum, ben heladaydım, o sırada olmuş ne ol-

muşsa,” dedi. Helada filan değildi ama pek umursamamıştı. Yarım yamalak da olsa olup biteni görmüştü aslında “Bana ne,” diyordu içinden. Mercan’da meşk adamı ruhu yoktur. Sanki darbukaya vuran usta eller onun değildir. Ağzı söylese de “Hicran olacaksa bu aşkın sonu” şarkısını, aklı başka yerededir. Minibüsünü çektiği gün kapının önüne eyvallah, diyecek gecelerin ortaklarına. Aklında fikrinde hep mavi bir minibüs var.

Garson Davut ise her şeyi gördü, biliyor. Günlerdir gizli bir sevinçle bekliyordu zaten. O doğuştan bir kötülük kutusudur, haindir, zehirlidir, kötülüğü sever. Ortada hiçbir şey yoksa “İçime doğuyor, bugünlerde kötü bir şeyler olacak,” der. Onun tabiatı kötücüdür. Sağda solda en yanlış konuşan, bire bin katan odur. Zeki’nin yüzüne güler, patron diye etrafında pervane olur; ama çakırkeyiflikten sarhoşluğa geçtiğini hissettiği an, hevenkle muzları, kalıpla peynirleri, kalem kalem pirzoları poşete doldurduğu gibi evine götürür.

Zeki her ne kadar “Ben haklıydım, burama gelmişti artık, dükkânın içine sıçtıydı herif!” dese de Aziz Bey için; o gecedeki beri durgunlaştı, üzerinde hep ağladı ağlayacak bir hal var. İçinde, yerini kestiremediği bir nokta çok şiddetli ağrıyor. Bazı günler midesinin ağrıdığını sanıyor, bazı günler kalbinin. Dükkânı kapatıp evine gidiyor, pencerenin önüne oturuyor. Şehrin gecesine ateşböcekleri gibi süzülen ışıklara bakıp Aziz Bey’in artık sönmüş olan ışığının vaktiyle nerede yanıyor olabileceğini kestirmeye çalışarak, gözleri dolu dolu, karısına “Haksız mıydım ama Mukadder?” diye soruyor. “Yapılacak hareket miydi o?”

Yatağa uzanmış, saçlarını yastığa sermiş ve sağ bileğini dolduran altın bileziklerinin şingirtilerine dalıp gitmiş karısı, hiç düşünmeden “Amaaan be Zeki, kaç kere söyleyincez, sen haklıydın tabii,” diyor sadece. Ama herke-

sin haklı olduğunu söylemesi Zeki'yi yatıştırmıyor, içindeki ağrı geçmiyor.

Güneşten ağır ağır gölgeye geçilir gibi, pek de anlamadan akşam olur gibi, ışıklı, neşeli bir yüzden kederlere geçti Aziz Bey. Kederli bir mazisi oldu. Burnu havada, başı dikti hep. Başka türlü yaşamayı beceremediyse de, o gece Haliç'in kirli sularına bakarken anladı ki aslında hep öyle sanmış. Oysa şiddetle yanılmış. Ve yine anladı ki hayatı zaten tümüyle bir yanılmış.

Kan döken öfkelerle çıldırtan gamsızlığın, taş gibi ağır acılarla isterik neşelerin, hazin doğumlarla gülünç ölümlerin, zehirli nefretlerle zaafli aşkların, kedi ile köpeğin, eğri ile doğrunun, ak ile karanın ana baba bir kardeşmişçesine birlikte ve birbirini yiyerek yaşadığı; düzgün hayatlar cephesindekilerin akıllarına sığmayacak kadar karışık, hayat denen muammanın kısa bir özetini andıran o diğerlerine benzemez sokaklardan geçti. Gitti, döndü, geldi. Birbirlerini tüketerek besleyen, böylece var olanların yaşadığı nokta kadar bir toprak parçası üzerinde kısa sayılabilecek ömrü hızlıca tükendi.

Bütün bunları bilmeden kim bilebilir, kim haklı, kim haksız?

Yıllar önce ağlamaklı bir terzinin ünlü bir sahne sanatçısı için diktiği ama kör olunca yarım bıraktığı, yakaları ve kol ağızları mor satenden siyah kostümüyle Saray Gazinosu'nda tambur taksimi yaptığı sıralarda görülme-lydi Aziz Bey asıl. Bir gazinodan diğerine koşardı. Koşmak lafın gelişi. Koşmazdı da, tekliflere yetişemezdi. Hep burnu havada hep bakışları ufukta kimselerin görmediği yüce bir noktada çalımla yürür, sanatını dinlemek için sabırla bekleyenlere epeyce ağırdan aldıktan sonra tamburunu lütfederdi. İzmir Fuarı sırasında organizatör-

ler kapısında kuyruk olurlardı. En büyükleri değilse bile, onların bir altı sanatçılar arkalarında çalması için Aziz Bey'i bizzat telefonla ararlar, bu da yetmezse ricacılar koyarlardı araya. Hepsini kapısında süründürürdü. Çalışında bir ruh vardı, acayip bir şeydi onun tambura vuruşu. Şurup gibi gelirdi dinleyenlere. Aksiydi de oldum olası. Ama öyle etkileyici bir hali tavrı, öylesine "bu işleri ben bilirim" diyen bakışları vardı ki, o gözkapakları mavi boyalı, sarı saçları kabarık, payetler, tüller, tüyler içinde kırtan, kaprisinden geçilmeyen şarkıcılar, Aziz Bey'in karşısında dillerini utarlardı.

Aslına bakılırsa "Ben tamburi olayım," filan diye bir derdi yoktu gençliğinde. Kader itti onu bu yola. Uzun ve gölgeli hikâyesinin bir yerinde tamburu eline yapıştı kaldı. Havaıceydi biraz, ruhu kuşları andırırdı. Filinta gibi delikanlıydı da, yakışıklıydı. İkide bir sineleri geniş, saçları dalga dalga, orta yaşa yaklaşan, kaçamağı seven, evli kadınlara âşık olurdu. Çabucak geçerdi aşkı, yaz akşamlarında çıkan tatlı bir meltem gibi. Eğri büğrü yazılarla yazılmış, basmakalıp aşk cümleleriyle dolu, gözyaşlarıyla ıslanmış gülünç mektuplar gönderirlerdi ona kadınlar. Okuyup atardı hepsini, gülerdi okurken.

Akasya ağaçları altında, tahta iskemleli kır kahvelelerinde buluşup buluşup ayrılırdı kadınlardan. Sonra? Sonrası hiç.. Hemen her kadından geriye, masanın üstünde unutulmuş bir paket Gelincik sigarası kalırdı. Unutulmuş paketteki son sigarayı da içince, kadın aklından çıkıp giderdi. Hatırlamazdı bile ardına dönüp bakmadan bıraktığı kadınları. O kadınlar yolunu gözlüyorlarmış, buluştukları yerlere gidip onu bekliyorlarmış, geceleri yataklarında hep onu düşünüp gözyaşı döküyorlarmış umurunda mı? Öyle bir aşk bekliyordu ki hayattan, yüzünde birdenbire patlayan bir tokat gibi, onu serseme çevirsin. Eli ayağı tutulsun, kesilsin. Böyle çar-

pan aşka aşk, derdi Aziz Bey. Tamburilik filan o zamanlar nerede..

Gerçi dedesi biraz çalarmış. Biraz değil epeyce çalarmış. Vakitsiz öldü, tamburu aileye yadigâr kaldı. Aziz Bey'in babası bu tamburun kadrini bilemedi. Bilmek de istemedi zaten tellerine nelerin sindiğini. Ama yine de ömrünü kimseye hayır diyemeden, itilip kakıldıkça tamburuna sığınarak geçirmiş babasından kalan tek hatırayı kırıp atmaya gönlü elvermedi, dolabın üstüne kaldırdı bu garip, mahzun sazı.

Aziz Bey daha gözleri çipil çipil, burnu sümüklü bir çocukken, evi altüst ettiği zamanlarda, dolabın üzerinde, öylece unutulmuş, tozlanmış tamburu buldu. Bir daha da elinden bırakmadı boyunu birkaç defa geçen bu tuhaf oyuncuğu.

Oyun olsun diye yayı sürter dururdu tambura. Elleri dirseklerine kadar sodalı suların içinde çamaşır yıkayan gamlı annesi, tamburun hazin sesini duyunca acıklı bir telaşla seslenirdi oğluna. "Aman evladım! Koy onu yerine, baban görmesin sakın.." Kadıncağız, bıraksalar bütün gün ses çıkaran bu oyuncakla oynamak isteyen oğluyula baş edemediyse de, babasının gelmesine yakın saatlerde, tamburu elinden alıp saklamayı her seferinde başardı. Aziz Bey biraz daha büyüyünce tambur annesiyle babasının odasından sessiz sedasız onun odasına geçti.

Aziz Bey'in babası hırçın tabiatlı bir adamdı, ince işler ruhunu derin derin oysa da kimselere göstermezdi. Karısı çok çekti elinden. Devamlı çatık kaşlar, yemek tuzlu diye, gömlek ütüsüz diye, ekmek bayat diye durmadan masaya inen bir yumruk, her vesileyle azarlayan davudi bir ses.. Ama yine de geceleri ortalıktan el ayak çekildikten sonra, Samatya sırtlarından denizi gördü görececek balkonunda oturup demlenirken, yüzünde sebebi bilinmeyen bir kahır, kafasında o eski, ince şarkılar uğuldardı.

Güneşten ağır ağır gölgeye çekilir gibi, pek de anlamadan akşam olur gibi, ışıklı, neşeli bir yüzden kederlere geçti Aziz Bey. Kederli bir mazisi oldu. Burnu havada, başı dikti hep. Başka türlü yaşamayı beceremediyse de, o gece, Haliç'in kirlı sularına bakarken anladı ki hep öyle, burnu dik yaşadığını sanmış. Oysa şiddetle yanılmış. Ve yine anladı ki hayatı tümüyle bir yanlgymış.

Aziz Bey, Tunç'un insan olmaktan doğan zaaf ve yanılığlar nedeniyle yaralanmış, boşa geçmiş hayatlar üzerine yapılandırıldığı öykü evreninin en hüznünlü, en gerçek kişisi. Bazı okurlara, meyhanelerde benzerini aratacak kadar kanlı canlı ama mahzun gelen Aziz Bey'in öyküsünü okurken, bir hikâye kişisinin varlığını çok yakınınızda hissedeceksiniz.

Ayfer Tunç'un, edebiyatımızdaki en ustalıklı çizilmiş karakterlerden birini yarattığı *Aziz Bey Hadisesi*, son yıllarda yazılmış en sarsıcı metinlerden. Her geçen yıl daha çok okunuyor, daha çok tartışılıyor.

#zaaf #yanılığ #boşluk #anlamarayışı #istanbul #yalnızlık

